

Controverse rond machtige Duitse uitgever

Achtergrond - 19 april 2023 - Auteur: Sam de Graaff

Eén van Duitslands belangrijkste mediamagnaten ligt onder vuur. Controversiële appjes en mails van Mathias Döpfner, baas van uitgeverij Axel Springer, zijn op straat komen te liggen. Het is niet de eerste keer dat Döpfner middelpunt is van controverse, maar vooralsnog lijkt de machtige uitgever er steeds mee weg te komen.

'Corona is als griep, alleen gevaarlijk voor ouderen en zieken.' De lockdown is het 'einde van de markteconomie'. Klimaatverandering? 'Ik ben voorstander. In warme tijden waren beschavingen succesvoller dan in koude.' Over Oost-Duitsers: 'De Ossis zijn of communisten, of fascisten. Daartussen zit niets. Walgelijk.' En: 'Ossis worden nooit democraten. Misschien moet men van de voormalige DDR een agrarische productiezone maken.'

Weekblad Die Zeit publiceerde vorige week [een artikel over Mathias Döpfner](#) (betaalmuur), ceo en mede-eigenaar van Axel Springer, met onder meer Bild, Die Welt, Politico en Business Insider een van de grootste uitgevers van Europa. Die Zeit had de hand weten te leggen op een groot aantal interne mails en appjes die Döpfner de afgelopen jaren verstuurde.

De publicatie heeft tot de nodige beroering geleid in Duitsland. Enerzijds vanwege Döpfners controversiële standpunten, anderzijds vanwege zijn invloed: Döpfner drukte zijn eigen politieke agenda door via de media van Axel Springer, terwijl hij als uitgever weinig met de inhoud te maken zou moeten hebben.

Waanzin van coronamaatregelen

Döpfner schaarde zich in aanloop naar de landelijke verkiezingen van september 2021 achter de liberale partij FDP, bij gebrek aan een (volgens hem) geschikte CDU-kandidaat. 'Onze laatste hoop', noemde hij de FDP in een intern bericht van 7 augustus 2021, anderhalve maand voor de verkiezingen. De liberalen zijn volgens hem 'de enigen die zich consequent tegen de waanzin van de coronamaatregelen hebben gekeerd'. Vijf dagen later: 'Kunnen we nog meer voor de FDP betekenen?'

De ontvanger van deze berichten noemt Die Zeit niet, waarschijnlijk om de bron te beschermen. Maar de kans is groot dat ze ten minste deels gericht waren aan

Julian Reichelt, tot oktober 2021 hoofdredacteur van boulevardkrant Bild en (toen nog) een vertrouweling van Döpfner. Twee dagen voor de verkiezingen komt die laatste in ieder geval met een persoonlijk verzoek aan Reichelt: 'Please, versterk de FDP.'

The New European omschreef Döpfner als 'Europa's belangrijkste mediamagnaat, de invloedrijkste man van wie je nog nooit hebt gehoord'

In de gelekte berichten uit miljardair Döpfner zijn ergernis over 'de elite'. Zijn visie op de wereldpolitiek omschrijft hij als 'free west, fuck de intolerante moslims en al het andere gespuis'. Hij toont zich fan van Donald Trump en diens medestander Peter Thiel, een Duits-Amerikaanse miljardair met grote invloed in (radicaal)rechtse kringen.

Döpfners eigen invloed moet ook niet worden onderschat. De Britse site The New European omschreef hem eens als '[Europa's belangrijkste mediamagnaat](#), de invloedrijkste man van wie je nog nooit hebt gehoord'. Dat laatste geldt voornamelijk voor niet-Duitse lezers, want in Duitsland is de 60-jarige, ruim twee meter lange Döpfner niet te missen.

Plagiaat bij promotie

Zijn carrière verliep opmerkelijk. Döpfner studeerde muziekwetenschap, germanistiek en theaterwetenschappen, waarna hij promoveerde op muziekkritiek in Duitsland na 1945 (later bleek dat hij plagiaat had gepleegd). Vervolgens ging hij aan de slag als muziekrecensent, tot hij de overstap maakte naar managementfuncties. Daarna ging het hard. Döpfner werd hoofdredacteur van de Wochenpost (1994), de Hamburger Morgenpost (1996) en Die Welt (1998).

Die laatste functie bracht hem binnen bij Springer, waar hij in 2002 werd benoemd tot ceo. Het hielp dat hij het bijzonder goed kon vinden met Friede Springer, weduwe van de in 1985 overleden oprichter Axel Springer en mede-eigenaar van het mediaconglomeraat.

De laatste jaren werd Döpfner gevolgd door controverses. Vaak speelde Bild, het vlaggenschip van Springer, een centrale rol

De band tussen Döpfner en Friede Springer was zo goed, dat zij hem [drie jaar geleden aanwees als haar opvolger](#). Hij kreeg 15 procent van de aandelen cadeau en kocht nog eens 4 procent, waardoor zijn totale belang 22 procent bedroeg, goed voor meer dan een miljard euro. Bovendien kreeg hij het stemrecht van Friede Springer (die ook 22 procent van de aandelen heeft), wat Döpfner veruit de

machtigste persoon binnen het bedrijf maakte.

Als leidinggevende bij Springer herkende Döpfner al vroeg het belang van online. Met hem in de leiding sloeg het bedrijf zijn vleugels uit naar de VS, via de miljardenovernames van Business Insider (2015) en Politico (2021). Hij zei Springer 'het leidende mediabedrijf van de vrije wereld' te willen maken. Daarbij hekelde hij de Duitse publieke omroep, die met (gesubsidieerde) online redacties [voor oneerlijke concurrentie zou zorgen](#). Hij sprak zelfs van 'staatspers'.

De laatste jaren werd Döpfner achtervolgd door affaires. Vaak speelde boulevardblad Bild, de grootste krant van Europa en het vlaggenschip van Springer, een centrale rol. Tijdens de coronacrisis begon de krant bijvoorbeeld een campagne tegen Adidas, dat met de lockdown (tijdelijk) geen huur wilde betalen.

Excuusadvertenties

Hoewel meer bedrijven dat voornemen hadden, publiceerde Bild meer dan twintig artikelen waarin Adidas werd neergezet als inhalig. Met effect: consumenten en politici waren woest. Uiteindelijk werd het huurbesluit teruggedraaid en liet Adidas paginagrote excuusadvertenties drukken in kranten.

Wat Bild niet had gemeld, maar [de Financial Times \(betaalmuur\) vorig jaar onthulde](#), is dat Döpfner eigenaar was van een groot Berlijns winkelpand waar ook Adidas in zat. De krant beschreef hoe Döpfner hoofdredacteur Reichelt vroeg om een publiciteitscampagne tegen Adidas te lanceren – en Bild daar enkele uren later mee begon.

Nog groter was de controverse rond diezelfde Reichelt. Döpfner en Reichelt (42), een voormalig oorlogsverslaggever, konden het uitstekend vinden, tot die laatste werd ontslagen als hoofdredacteur. The New York Times (betaalmuur) schreef in 2021 dat [Reichelt zich schuldig had gemaakt aan machtsmisbruik](#). Hij zou relaties zijn aangegaan met jonge vrouwelijke medewerkers. Ze maakten snel carrière, maar vielen na de relatie even gauw weer weg.

'Het is het typische, ik moet het helaas zeggen, denken-in-vooroordelen van veel West-Duitse directeuren, vooral mannen boven de 60'

In Duitse media was ook al over Reichelts gedrag geschreven, maar pas toen The New York Times erover publiceerde, werd hij [op straat gezet](#). Met de overname van Politico kon Döpfner die Angelsaksische media-aandacht er niet bij hebben. Reichelt ligt nog altijd in de clinch met Springer. Er wordt [gespeculeerd](#)

(Frankfurter Allgemeine Zeitung, betaalmuur) dat hij achter de gelekte Döpfner-berichten zit.

[Döpfner heeft inmiddels in de Bild Zeitung zijn excuses aangeboden](#) voor de door Die Zeit gepubliceerde berichten – of eigenlijk, voor het leed dat hij daarmee heeft veroorzaakt. Zijn uitspraak over Oost-Duitsers noemt hij pijnlijk en 'letterlijk genomen natuurlijk onzin'. Als hij 'woedend of erg vrolijk is', wordt zijn mobiel een 'bliksemafleider', laat Döpfner in Bild weten. 'Ik stuur dan vaak iets naar mensen die ik bijzonder vertrouw.' Over de politieke inmenging houdt hij zich stil. In een interne memo voor zijn medewerkers, waar de FAZ over beschikt, zegt hij dat het zijn baan is om invloed op de Bild Zeitung uit te oefenen, maar dat 'boven alles natuurlijk de vrijheid van de redacties staat'.

Harde kritiek

Vooralsnog lijkt Döpfner weg te komen met het schandaal, al is er harde kritiek op hem. De affaire laat zien "dat in een van de machtigste mediaconcerns van de wereld een miljardair met racistische meningen het voor het zeggen heeft, dat journalisten daar niet vrij kunnen werken (...) en dat bij Springer intransparante machtsstructuren heersen, waarbij ook politici en zakenlieden betrokken zijn", schrijft de [Bayerische Rundfunk](#).

De speciaal gezant voor Oost-Duitsland, Carsten Schneider, eist Döpfners aftreden. Iemand aan de top van een uitgeverij met zoveel publicitaire macht als Springer kan na zo'n schandaal niet aanblijven, ook 'gezien de belangrijke rol van de media in onze democratie', citeert de FAZ Schneider. De SPD-politicus sprak van 'het typische, ik moet het helaas zeggen, denken-in-vooroordelen van veel West-Duitse directeuren, vooral mannen boven de 60'.

Bodo Ramelow (Die Linke), minister-president van de Oost-Duitse deelstaat Thüringen reageerde met woorden van gelijke strekking: 'Dit verraadt een houding die we dagelijks in zijn bladen teruglezen.' Toch houdt [de Duitse politieke top zich overwegend stil](#). Meer dan ooit weten zij: Döpfner heeft potentieel grote politieke invloed. En is bereid die te gebruiken.

Het komt er op aan wat andere aandeelhouders en investeerders van Springer, met name de Amerikaanse investeringsmaatschappij KKR en het Canadese pensioenfonds CPPIB, van de affaire vinden, schrijft de [FAZ](#) (betaalmuur). Tot nu toe waren die altijd positief over Döpfner. De FAZ zelf ziet 'intussen een man met een merkwaardige Boys-Club-Entourage, een toxische herenclub - een man met twee gezichten'.

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel: <https://duitslandinstituut.nl/artikel/54893/controversie-rond-machtige-duitse-uitgever>